

## تاریخچه دیاژنتیکی کربنات‌های سازند آسماری (الیگو-میوسن) در

### میدان نفتی پازنان (جنوب بافتری بهبهان)

علی حسین جلیلیان

استادیار گروه زمین شناسی دانشگاه پیام نور مرکز اهواز

[Jalilian@pnu.ac.ir](mailto:Jalilian@pnu.ac.ir)

\*فاطمه هاشم پور

دانشجوی کارشناسی ارشد رسوب شناسی و سنگ شناسی رسوبی دانشگاه پیام نور مرکز اصفهان

[Fatemeh.hashempoor@yahoo.com](mailto:Fatemeh.hashempoor@yahoo.com)

اردوان خلیلی

کارشناس ارشد سازمان زمین شناسی مناطق نفت خیز جنوب

[Ardavankhalili@yahoo.com](mailto:Ardavankhalili@yahoo.com)

#### چکیده:

کربنات‌های سازند آسماری (الیگو-میوسن) در بسیاری از میدان‌های نفتی مهم جنوب و جنوب باختری ایران نقش اصلی سنگ مخزن را به عهده دارند. داده‌های پتروگرافی حاصل از مطالعه ۱۲۰۰ نمونه به دست آمده از چهار برش زیرزمینی این سازند در میدان نفتی پازنان نشان می‌دهد که سازند آسماری توسط رویدادهای دیاژنتیکی متعدد نظیر تراکم، انحلال، میکریتی شدن، سولفاتی شدن، سیمانی شدن، دولومیتی شدن، تبلور دوباره و شکستگی تحت تأثیر قرار گرفته است. از میان عوامل یاد شده دولومیتی شدن و شکستگی مهم‌ترین فرآیندهای مؤثر در افزایش تراوایی و بهبود پتانسیل مخزنی سازند مورد مطالعه محسوب می‌شوند. بررسی نحوه عملکرد این رویدادها و مطالعه توالی پاراژنتیکی آن‌ها نیز بیانگر تاریخچه دیاژنتیکی پیچیده سازند آسماری در میدان مورد نظر است که در سه محیط مختلف دریایی، جوی و دفنی به وقوع پیوسته است.

واژه‌های کلیدی: سازند آسماری، فرآیندهای دیاژنتزی، توالی پاراژنتزی، میدان نفتی پازنان.

#### مقدمه:

سازند آسماری به سن الیگوسن پسین (شاتین) - میوسن پیشین (بوردیگالین) به طور عمده از سنگ‌های آهکی و دولومیت و مقادیر کمتری از نهشته‌های تبخیری و سیلیسی آواری تشکیل شده است (James and Wynd, 1965). در بسیاری از میدان‌های نفتی مناطق جنوبی ایران به ویژه در فروافتادگی دزفول، این سازند به عنوان جوان‌ترین و اصلی‌ترین سنگ مخزن نفت شناخته شده است که در برش الگو (شمال خوزستان) ۳۱۴ متر توالی کربناته را شامل می‌شود (مطیعی، ۱۳۷۴). ریچاردسون (Richardson, 1924) این مجموعه کربناته را در برش الگو به عنوان آهک‌های الیگو - میوسن مطالعه کرد؛ پس از آن جیمز و وایند (James and Wynd, 1965) ضمن مطالعات سنگ چینه نگاری و زیست چینه نگاری مناطق مختلف زاگرس این واحد را به نام سازند آسماری اندازه گیری و معرفی کردند. اهمیت اقتصادی